

HÍÐ ÍSLENSKA NÁTTÚRUFRAEÐIFÉLAG – HÍN
Hamraborg 6a, 200 Kópavogi

Aðalfundur HÍN 2007

Samþykkt ályktun um Náttúruminjasafn Íslands:

„Aðalfundur Hins íslenska náttúrufræðifélags, haldinn 24. febrúar 2007 í Kópavogi, ítrekar fyrri ályktanir aðalfunda Hins íslenska náttúrufræðifélags til margra ára um málefni Náttúruminjasafns Íslands, höfuðsafns íslensku þjóðarinnar í náttúrufræðum, sem félagið hefur barist fyrir í meira en heila öld. Hið íslenska náttúrufræðifélag hvetur menntamálaráðherra og aðra hlutaðeigandi aðila til að beita sér af fullum þunga fyrir því að ráðist verði hið fyrsta í byggingu veglegs og nýstárlegs sýningar- og kennslusafns í náttúrufræðum, sem hafi aðsetur á höfuðborgarsvæðinu og starfi í vísindalegum tengslum við Náttúrufræðistofnun Íslands og aðra aðila sem rannsaka náttúruna.

Hið íslenska náttúrufræðifélag fagnar því að lagt hafi verið fram frumvarp að sérlægum um Náttúruminjasafn Íslands, sem nú er til umræðu á Alþingi. Félagið leggur áherslu á að verði frumvarpið samþykkt að lögum er afar brýnt að ráðast hið fyrsta í vinnu sem snýr að stefnumótun og skipulagningu á starfsemi hins nýja safns. Þar verður að vanda vel til verks og kalla til hæfa aðila. Hið íslenska náttúrufræðifélag minnir á samofna sögu og tengsl félagsins við náttúrugripasafnið, sem fyrst var nefnt Náttúrugripasafnið í Reykjavík, síðar Náttúrugripasafn Íslands og að endingu Náttúrufræðistofnun Íslands. Tilvonandi Náttúruminjasafn Íslands byggir á þessum grunni og væntir Hið íslenska náttúrufræðifélag góðs samstarfs við ráðuneyti mennta- og umhverfismála um framtíðarmálefni Náttúruminjasafns Íslands.“

Greinargerð.

Hið íslenska náttúrufræðifélag minnir á, að í ár eru liðin 118 ár frá stofnun félagsins, en meginatilgangur með stofnun þess, 16. júlí 1889, var „*að koma upp sem fullkonnustu náttúrugripasafni á Íslandi.*“ Slíku safni var ætlað að vera landssafn, sem hefði setur sitt í höfuðstað Íslands, og hefur því jafnan verið litið til Reykjavíkur í því tilliti. Hið íslenska náttúrufræðifélag stofnaði líka og rak náttúrugripasafn á tímabilinu 1889 – 1947, eða þangað til safnið var afhent ríkinu til eignar og rekstrar, ásamt vænum húsbýggingarsjóði, sem félagið hafði safnað í tímans rás.

Um náttúrugripasafnið voru sett lög 1951 og ríkisstofnunin Náttúrugripasafn Íslands var sett á laggirnar. Árið 1965 varð Náttúrugripasafnið að Náttúrufræðistofnun Íslands með nýrri lagasetningu. Þrátt fyrir alúð og ástundun ýmissa starfsmanna Náttúrufræðistofnunar Íslands hefur safnið jafnan búið við þröng kjör, nú síðastliðin 40 ár í illa aðgengilegu, lyftulausu

bráðabirgðahúsnæði við Hlemm, í tveimur litlum herbergjum hvoru á sinni hæðinni. Staða húsnæðismála í dag er vart betri en fyrir heilli öld og tæpum tveimur áratugum betur, þegar safnið var í heimahúsi Benedikts Gröndals, fyrsta formanns HÍN og forstöðumanns safnsins á tímabilinu 1889-1900. Hér er ólíku saman að jafna við önnur helstu söfn þjóðarinnar, Listasafn Íslands, Þjóðminjasafn Íslands og Þjóðarbókhöðuna, sem öll hafa tiltölulega nýlega fengið úrbætur á húsnæðismálum.

Gott og öflugt sýningar- og kennslusafn um náttúrufræði er aðall og stolt hvernar velstæðrar þjóðar og dýrmætur fróðleiksbrunnur fyrir þegna og gesti viðkomandi lands. Í ljósi þess að Íslendingar byggja og hafa byggt atvinnu sína og líf í landinu á náttúru þess í mjög ríkum mæli, og ekki síður í ljósi þeirrar staðreyndar, að langflestir ferðamenn, sem sækja landið heim, gera það vegna náttúru þess, er hneisa að því að geta ekki boðið landsmönnum og ferðalöngum upp á vandað og veglegt sýningar- og kennslusafn um náttúru landsins.

Náttúra Íslands er um margt mjög athyglisverð og sérstök í hnattrænu samhengi og okkur ber siðferðisleg skylda til að uppræða landsmenn og gesti okkar um hana. Hér er ekki aðeins vísað til jarðfræðilegrar sérstöðu landsins, sem felst einkum í ungrri jarðsögu, fjölbreytileika jarðmyndana og góðu aðgengi þeirra, heldur einnig til lífríkisins sem að miklu leyti mótast af jarðfræðinni og legu landsins, og einkennist öðru fremur af fáum tegundum, en gjarnan stórum og sterkum stofnum, og auk þess oft á tíðum óvenjumikils breytileika í útliti og lífsháttum innan hvernar tegundar. Aðstæður á Íslandi, með unga, lítt mótaða náttúru í örri þróun, ásamt myndrænni fegurð í stórbrotnu landslagi elds og ísa, eru óvíða að finna annars staðar á jörðinni. Þessari náttúrugersemi eigum við að gera viðeigandi skil með kynningu og fræðslu í veglegu og nýstárlegu Náttúruminjasafni Íslands.

Samrit sent:

Borgarstjóranum í Reykjavík

Menntamálaráðherra

Menntamálanefnd Alþingis

Náttúrufræðistofnun Íslands

Náttúrufræðisetri Íslands á Akureyri

Rektor Háskóla Íslands

Umhverfisnefnd Alþingis

Umhverfisráðherra

Umhverfisstofnun